

בש"פ 258/15 - מדינת ישראל נגד אריק חזן, אייל ברכה, חנניה כנפו, משה מצונאשוילי

בבית המשפט העליון

בש"פ 258/15

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים:
1. אריק חזן
2. אייל ברכה
3. חנניה כנפו
4. משה מצונאשוילי

בקשה שניה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"ז בטבת התשע"ה (18.1.2015)

בשם המבקשת: עו"ד נ' חנאווי; עו"ד ש' טל; עו"ד י' עצמון; עו"ד נ' ביילין
בשם המשיב 1: עו"ד נ' ליסטר
בשם המשיב 2: עו"ד א' עמירם; עו"ד מ' חזן

החלטה
(בעניינם של המשיבים 1 ו-2 בלבד)

עמוד 1

1. בקשה שנייה להארכת מעצרו של המשיבים 1 ו-2 בתשעים ימים לפי סעיף 62 לחוק סדר דין פלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). מעצרו של המשיב 4 הוארך בהסכמה בהחלטת מיום 12.1.2015, ומעצרו של המשיב 3 הוארך בהסכמה בהחלטת מיום 15.1.2015.

רקע

2. נגד המשיבים וחמישה נאשמים נוספים הוגש ביום 23.1.2014 כתב אישום המייחס להם עבירות של קשירת קשר לפשע וניסיון לייבא ולסחור בסם מסוכן. פרטי כתב האישום הובאו בהחלטות קודמות של בית משפט זה (ראו ההחלטה בבש"פ 6793/14 מדינת ישראל נ' חזן, פסקה 2 וההפניות שם (26.10.2014)). בקצרה, ייאמר כי בכתב האישום נטען שהמשיבים והנאשמים הנוספים קשרו, ביחד ולחוד, קשר שמטרתו קניית סם מסוכן מסוג קוקאין בדרום אמריקה והעברתו לאירופה. בפרשה זו הופעל סוכן משטרת סמוי.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המבקשת בקשה למעצרו של המשיבים עד לתום ההליכים. הדיון בבקשה נדחה מעת לעת, תחילה בהסכמה, לצורך לימוד התיק והסדרת ייצוגם של המשיבים וכן התבקשה ארכה מטעם המדינה להוצאות תעודת חיסיון. בהמשך נדחה הדיון בבקשה מספר פעמים לבקשת המשיבים, לצורך הסדרת ייצוגם, צילום ולימוד חומר הראיות בתיק. בדיון שהתקיים ביום 13.3.2014 ביקשו באי כוח המשיבים, למעט בא כוח המשיב 3, לדחות את הדיון בבקשה לצורך הסדרת הייצוג ולימוד חומר הראיות. בית המשפט נעתר לבקשה, חרף התנגדות המשיב 3, בנימוק שעל הדיון בעניינו להתקיים ביחד עם יתר המשיבים כדי שלבית המשפט תוצג תמונה מלאה וכוללת. ביום 7.4.2014 התקיים דיון בעניינו של המשיב 3 (באי כוחם של יתר המשיבים בקשו לטעון במועד נדחה) ובהחלטה מיום 23.4.2014 קיבל בית משפט קמא את הבקשה לעצור עד תום ההליכים. ביום 2.6.2014 התקיים דיון בעניינו של המשיב 4, והדיון בענינם של יתר המשיבים נדחה לבקשתם. ביום 30.6.2014 התקיים דיון בעניינו של המשיב 1, בעוד בא כוח המשיב 2 ביקש לדחות את הדיון בעניינו. בהחלטה מיום 14.7.2014 הורה בית משפט קמא על מעצרו עד תום ההליכים של המשיבים 1 ו-4 בקבעו, בין היתר, כי גם בענינם ישנן ראיות לכאורה וכי עברם הפלילי וטיב העבירות המיוחסות להם מלמדים על מסוכנותם. ביום 13.8.2014 התקיים דיון בעניינו של המשיב 2, וביום 20.8.2014 הוחלט לעצור עד לתום ההליכים מנימוקים דומים לאלה שנמנו בענינם של יתר המשיבים. ערר שהגיש המשיב 2 על החלטה זו נדחה (בש"פ 5985/14).

4. בהחלטתו מיום 26.10.2014 קיבל בית משפט זה, מפי השופט י' עמית, את בקשת המדינה להאריך את מעצרו של המשיבים 1, 3 ו-4 בתשעים ימים (בש"פ 6793/14 הנזכר). בית המשפט עמד על כך שאף שטרם החל שלב שמיעת הראיות "אנו עדיין רחוקים מהשלב בו נקודת האיזון בין הזכות לחירות וחזקת החפות לבין הצורך להגן על בטחונו ושלומו של הציבור נוטה לזכות המשיבים". מעצרו של המשיב 2 הוארך באותו שלב בהסכמה (משיב זה עצור גם במסגרת הליך אחר המתנהל כנגדו בבית המשפט המחוזי, שגם בגדרו הוגשה בקשה שניה להארכת מעצרו לפי סעיף 62 לחוק המעצרים (בש"פ 194/15)).

מהלך הדיונים בתיק העיקרי

5. מהלך הדיונים בתיק העיקרי עד להחלטה בבקשה הראשונה להארכת מעצרו של המשיבים פורט בהחלטה בבש"פ 6793/14 ובקצרה ייאמר, כי ביום 23.1.2014 הוקרא כתב האישום, ולאחר מכן נדחו מועדי דיונים שנקבעו, בעיקר לבקשת באי כוח המשיבים. ביום 17.7.2014 נקבעו חמישה מועדי הוכחות לימים: 19.11.2014, 4.1.2015, 12.1.2015, 26.1.2015 ו-2.2.2015. דיון ההוכחות הראשון התקיים ביום 19.11.2014 ובמהלכו נשמעה עדותו של עד תביעה אחד בלבד (אף שזומנו אליו 13 עדים!). במועד זה הבהיר בית משפט קמא, כי על הצדדים להיערך לכך שהדיונים הבאים בתיק יהיו ארוכים יותר. במועד זה הורה בית משפט קמא למשיבים שטרם עשו כן, להגיש מענה מפורט לכתב האישום, וכן הורה לצדדים להגיש את התייחסותם לתיק המוצגים.

ביום 29.12.2014 הגישה המבקשת לבית משפט קמא בקשה לקביעת 15 מועדי דיונים נוספים בהדגישה את מורכבות ההליך וריבוי העדים שעתידיים להישמע במסגרתו. כן הדגישה המדינה, כי בארבעת מועדי הדיונים שנקבעו צפויה להישמע עדותו של הסוכן המשטרתי בלבד. בשל בקשות שונות שהשמיעו באי כוח המשיבים בדיון שנקבע ליום 4.1.2015, לא החלה שמיעת עדותו של הסוכן המשטרתי. עיון בפרוטוקול הדיון מהמועד הנ"ל מעלה, כי נדונה בהרחבה רבה מאד סוגיה הקשורה בדיסק שדבר קיומו נודע להגנה (וכנראה גם לתביעה) במסגרת חקירתו של העד שעדותו נשמעה ביום 19.11.2014, ואשר נטען שלא הומצא להגנה, מה שמונע, לטענת הסנגורים, את האפשרות לחקור את הסוכן. בנוסף, עלו טענות שעניין שחרור מייצוג כמו גם טענות פסלות. הפרוטוקול משתרע על פני 22 עמודים ורצוף טיעונים ארוכים של צוות הסניגורים, כאשר למעשה בירור התיק לא קודם באופן משמעותי ולא נשמעה אף עדות. במועד זה "הציע" בית משפט לצדדים 20 מועדי דיון נוספים והורה לבאי כוח הצדדים למסור לו רשימת מועדים מוסכמים מתוכם. באי-כוח המשיבים, למעט בא כוחו של המשיב 4, לא הגיבו במועד להצעת בית משפט ביחס למועדי הדיונים שהוצעו, וביום 7.1.2015 הסכימו על מועד דיון אחד, מתוך 20 המועדים שהוצעו(!). משכך נקבע, כי לשלושת מועדי הדיונים הקבועים, יתווסף מועד דיון אחד ביום 26.3.2015, וכי עד ליום 12.1.2015 יודיעו באי כוח המשיבים על רשימת מועדים מוסכמת.

ביום 12.1.2015 שוב התקיים דיון ממושך ששוב היה רצוף בבקשות שונות ומשונות שהעלו הסניגורים, והסתיים בבקשה כי בית המשפט יפסול עצמו, בקשה שנדחתה, אך נוכח הודעה כי בכוונת חלק מהנאשמים לערער על ההחלטה בבקשה הנ"ל בוטל הדיון שהיה קבוע ליום 13.1.2015. בשלב זה קבועים שלושה דיונים נוספים (26.1.2015, 2.2.2015 ו-26.3.2015). פרוטוקול הדיון מיום 12.1.2015 מחזיק 30 עמודים וגם הפעם לא התקדמה שמיעת התיק לגופו. ושוב, עיון בפרוטוקול מעלה כי הועלו על-ידי חלק מהסנגורים טענות שונות ומשונות, החל מסוגיית הדיסק שהוזכר לעיל ושלא באה על פתרונה וכלה בסוגיה האם הדיון ינוהל בהקלטה או בהקלדה והאם יועמדו מסכי מחשב לרשות צוות ההגנה כדי שיוכל לעקוב אחר רישום הפרוטוקול.

הבקשה

6. המדינה מבקשת להאריך את מעצרו של המשיבים 1 ו-2 מיום 21.1.2015 או עד למתן פסק-דין בת"פ 47566-01-14 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם. בבקשה מדגישה המדינה את המסוכנות המובנית בעבירות המיוחסות למשיבים ובנסיבות בהן נעברו לכאורה. לטענת המדינה, מסוכנות זו מקבלת משנה תוקף נוכח עברם הפלילי המכביד של המשיבים 1 ו-2 הכולל גם עבירות סמים ואשר ביגנם הם ריצו בעבר עונשי מאסר בפועל. הודגש על-ידי המבקשת בדיון, כי אין להשקיף על המשיבים כעל מי שהשקיעו סכומי כסף בתקווה לרווחים, שאינם מעורבים בעולם הסמים, אלא יש לראותם כמי שעומדים מאחורי עסקאות סמים בהיקפים ניכרים, המצויים בעולם זה של סחר בינלאומי בסם, ומממנים עסקאות אלה. לפיכך, מעורבותם עמוקה ומשמעותית יותר ממעורבות בלדרי סמים

שנושאים את הסם בכליהם או בגופם. המדינה חוזרת על השתלשלות העניינים בתיק העיקרי ועל מאמציה להביא לכך שיקבעו עוד מועדי הוכחות בתיק. המדינה ציינה, כי נוכח הוראת בית משפט קמא לבאי כוח המשיבים להגיש עד ליום 12.1.2014 רשימת מועדים מוסכמת - צפויים להיקבע מועדי הוכחות נוספים.

בדיון בבקשה ביקשה באת-כוח המבקשת כי בית משפט זה יורה על קביעת מועדי דיון נוספים נוכח השתלשלות העניינים עד כה. נשמעו מפי המבקשת טענות שונות בדבר בזבוז זמנו של בית המשפט המחוזי על-ידי צוות ההגנה שעושה כל שניתן כדי לדחות את הקץ ולמנוע את שמיעת עדותו של הסוכן.

7. באי כוח המשיבים 1 ו-2 הלינו על הקשיים בקבלת חומרי החקירה, דוגמת אותו דיסק שהוזכר, שדבר קיומו הוברר רק בחקירת העד היחיד שהעיד ביום 19.11.2014. עוד נטען לשינויים בתוכנית שמיעת העדים שאינם מאפשרים להגנה להיערך כראוי לקיום החקירות הנגדיות ואף להיעדר תוכנית מסודרת לשמיעת המשפט. בנוסף ציין בא-כוחו של המשיב 2 כי המאשימה ביקשה להעלות על דוכן העדים מפעיל סוכנים שכמעט ולא רשם דבר מפעולותיו כך שההגנה לא היתה יכולה להתכונן לחקירתו, על אף תפקידו המרכזי בפרשה. לטענת באי כוח המשיבים, אותם 13 עדים שהיו אמורים להעיד ביום 19.11.2014 הוגדרו כ"גובי הודעות" שעדותם קצרה, אך התברר שחלקם ליוו את מהלכי הסוכן במשך תקופה ממושכת וחקירתם דורשת הקצאת זמן ממושך יותר.

המשיבים טענו כי כיוון שמדובר בהארכה שניה של המעצר ונוכח קצב התקדמות ההליך, יש לקבוע כי נקודת האיזון נעה לעבר הזכות לחירות. זאת במיוחד נוכח מאפייניה המיוחדים של הפרשה - העובדה שהסוכן הוא זה שהיה מקושר, לכאורה, לספקי הסם והציע לנאשמים למסור בידיו סכומי כסף לרכישת הסם תוך הבטחה כי ירוויחו סכומים ניכרים על "השקעתם" זו, מבלי שהמשיבים יעסקו בעצמם בסמים. מכאן שאין ראיה וטענה שהמשיבים היו מקושרים למפיצי הסם או למקורותיו ועל כן מידת הסיכון הנשקפת מהם אינה גבוהה והגיעה העת לבחון את אפשרות שחרורם בתנאים. הסוכן הוא זה שעמד בקודקוד העשייה העבריינית (מה שכונה "הפעלה הפוכה"), שלט בכל נתוני העסקאות ובכמויות הסמים שהציע למשיבים לרכוש, ואין מקום לראות את המשיבים כמי שהיו מעורבים בליבת העיסוק העברייני בסם.

בתום הדיון הוארך מעצר המשיבים עד למתן ההחלטה בבקשה דנא.

דיון והכרעה

8. לדאבון הלב אין מנוס מהקביעה ששמיעת התיק אינה מתקדמת, ועד כה נשמע רק עד תביעה אחד. לא ניתן שלא להתרשם שבאי-כוח הנאשמים, מי יותר ומי פחות, מעלים בבית משפט קמא כל טענה אפשרית ואף טענות סרק מובהקות, בצד טענות לגיטימיות, אך גם אלו נטענות בהרחבה רבה, הרבה מעבר לדרוש. עוד ניתן להתרשם, כי, בין מחמת עיכובים בהעברת חומרי החקירה ובין מטעמים אחרים, לא נערכה תוכנית משפט במסגרת דיון לפי סעיף 144 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, וכקבוע בהוראת נוהל של נשיא בית המשפט העליון מספר 2-13, מיום 31.12.2013, שעניינה "שמיעה רצופה של תיקים פליליים". הדבר הביא לכך שעניינים שצריך היה לברר במסגרת הנ"ל, עלו לראשונה בדיונים שיועדו במקורם לשמיעת עדות וזמן רב ירד לטמיון. בנוסף, נוצר קושי בקביעת מועדי דיונים, ובית המשפט העדיף את הדרך של "הצעת" מועדים לבאי כוח הצדדים על-פני קביעתם על-ידו, גם אם תוך התחשבות באילוצי הצדדים. כשמדובר בכתב אישום שהוגש נגד שבעה נאשמים, חלקם עצורים, לא תמיד ניתן לרצות

את כל המעורבים ולעיתים אין מנוס מקביעת מועדים שאינם נוחים לחלק מבאי-כוח הצדדים. בעניין זה יש לבית המשפט שיקול דעת מלא ואל לו להעבירו לצדדים. זאת ועוד, בקביעת המועדים אמור בית המשפט להביא בחשבון את הוראות הנוהל הנ"ל, באופן שניתן יהיה לצפות, ולו באופן טנטטיבי, את קצב התקדמות ההליך. במקרה דנא לא ניתן להעריך בשלב זה, כשנה לאחר הגשת כתב האישום, מה יהיה משך ההליך הצפוי, והדבר מעורר קושי.

9. בהחלטת השופט עמית בבש"פ 6793/14 צוין על ידו כי יש מקום להאריך את המעצר אף כי היה ברור לו שתידרשנה עוד מספר הארכות מעצר נוספות. ואכן, אף אני איני סבור שעצם העובדה שמדובר בהארכה שנייה, כשלעצמה, מחייבת הסטת נקודת האיזון לעבר בחינת שחרור המשיבים. זאת נוכח חומרת המעשים המיוחסים להם והסיכון הנשקף מהם לשלום הציבור. הטענות לפיהן התנהלות הסוכן כלפי המשיבים מצביעה על העדר מסוכנות מצדם ועל כרסום במשקל הראיות הלכאוריות, נדחו בהחלטת בית משפט זה בבש"פ 5985/14, במסגרת עררו של המשיב 2 על ההחלטה למעצרו עד לתום ההליכים. אכן, המשפט אינו נשמע בקצב משביע רצון, ואם מצב דברים זה ימשך יהיה מקום לשקול בעתיד האם בכוחו של נתון זה לשנות את נקודת האיזון, אך השעה לכך טרם הגיעה נוכח המסוכנות הרבה המוסקת ממעשי המשיבים ומעברם המכביד ביותר, כמפורט בבקשה. בנוסף, אין להתעלם מתרומת חלק מהנאשמים להתמשכות ההליך ולעיכובים בשמיעת המשפט, בשלביו השונים, כפי שציין השופט עמית בהחלטתו הנ"ל וכפי שפורט לעיל בהחלטה דנא. מצופה כי המשפט יעלה עתה על פסים של שמיעה רצופה ותוכן תוכנית משפט מסודרת, כך שיהיה ברור לשני הצדדים אילו עדים יעידו בכל אחד מהדיונים ומה היא הערכת משך הזמן של כל עדות. אין להשאיר זאת לשיקול דעת בלעדי של המאשימה, והדברים אמורים להיקבע מבעוד מועד, תוך התחשבות בטענות שני הצדדים. עוד מצופה כי ייקבעו מועדי דיונים שיספיקו לשמיעת מרבית העדים, אם לא כולם, על-פי הערכות ריאליות מצד בית המשפט באשר למשך החקירות שתידרשנה לגבי כל עד. כמובן, שכל זאת בכפוף לאילוצי יומן המשפטים, שיש להניח כי הוא עמוס לעייפה.

10. על יסוד האמור לעיל מצאתי לנכון לקבל את הבקשה ולהורות על הארכת מעצר המשיבים בתשעים ימים החל מיום 21.1.2015 או עד למתן פסק דין בת"פ 47566-01-14 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ח בטבת התשע"ה (19.1.2015).

ש ו פ ט